

N O S T R A P A R L A

N.º 19

Juliol 1923

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Boters, 16, primer. — BARCELONA

NACIONALISME I CULTURA

A Catalunya, una de les característiques de la seva decadència fou l'oblit i l'indiferència — efecte de diferents causes — que sentí la gent culta per la vella literatura en llengua nacional, el coneixement de la qual durant aquells segles de depressió de l'esperit català hauria pogut atenuar les conseqüències de la greu davallada de la consciència del nostre país, assegurant quant menys la continuïtat de la nostra tradició cultural, que tant extraordinàriament s'afeblí en els segles següents a l'unió amb Castella.

La força que té la persistència de la tradició cultural de mantenir o de revifar la consciència d'un poble quedà ben demostrada en el començ del segle passat. Fou suficient que els nostres homes de lletres, nodrits amb les teories del Romanticisme, comencessin de sentir simpatia per la nostra llengua i per la literatura escrita en català, perquè al poc temps s'operés un canvi d'esperit i nasqués una consciència de la nostra personalitat, que enrobustint-se amb el temps, ha trobat com única fórmula per a satisfer les seves aspiracions, la del Nacionalisme integral.

Constatem, doncs, la part que en haver operat aquest nou estat de coses correspon als literats, als nostres primers romàntics de la generació del primer i segon decenni del passat segle, amb els quals es formà una *élite*, un nucle selecte sentint Catalunya, llevor que fructificà en altres estaments i per tots els indrets de la nostra terra.

Les conseqüències d'aquest procés de re-nacionalització les toquem encara avui. Tota la nostra intel·lectualitat pot dir-se que és nacionalista; les excepcions poden comptar-se amb els dits de una mà. On els nacionalisme té gran nombre d'adeptes és en les classes cultes i en les comarques catalanes de vida pròspera, i que, per tant, tenen més mitjans de cultura, quedant per nacionalitzar, però, les parts de Catalunya més atrassades, aquelles que són feude del caciquisme.

No obstant i això, hom pot assegurar la conversió d'aquestes encontrades a la nostra causa, per la força expansiva que avui té el nacionalisme.

Els patriotes no deuen contentar-se amb què el Nacionalisme acabi de guanyar la Catalunya estricta; cal també preocupar-nos de València i Mallorca. Hi ha dintre i fora d'aquestes regions persones meritíssimes que treballen amb fe i intel·ligència, i que, per tant, han d'assolir l'èxit. Convé, doncs, que l'esforç d'aquestes persones trobi un ambient dens i que es vagi encoratjant per l'ajut que rebin de tots aquells que per llurs ocupacions poden col·laborar a la tasca re-nacionalitzadora, perquè pugui constituir-se en aquestes terres un nucli ben fort, que sigui la llevar que s'escampi per tots els indrets del territori. I una de les coses primeres que al nostre entendre cal fer en aquest sentit, és guanyar a la nostra part la gran massa estudiantil. Aquesta és la joventut que un dia pot realitzar intel·ligentment una propaganda intensa i ràpida.

Per formar una tal joventut cal envair l'Universitat i instituir en ella l'ensenyament d'aquelles matèries que, com la llengua, la literatura i l'història, poden contribuir primerament a crear una consciència nacional, i després a augmentar l'aproximació d'aquelles regions, i principalment València, a Catalunya. És impossible que l'estudiant que es dediqui a estudiar científicament el valencià no s'adongui que es troba davant d'un parlar tan acostat al català que no és possible parlar de llengües diferents, i que aquell que es dediqui a l'estudi de la literatura no vegi que els catalans, mallorquins i valencians han produït conjuntament una literatura prou homogènia perquè pugui dubtar-se d'atribuir a València o Catalunya obres que, com la bella novella *Curial i Güelfa*, ens han arribat anònimes. El dia que una nombrosa joventut intel·lectual estigui segura que hi ha

aquesta homogeneïtat, serà quan tots els membres de la gran família catalana sentiran *comunament* el goig de comptar en el passat amb figures que honoren la nostra civilització. Un valencià, no sentirà solament l'orgull d'ésser un conciudadà d'Auziàs March, o de l'autor del *Tirant*; sentirà també orgull d'ésser un connacional de Ramon Llull o de Bernat Metge, així com avui s'enorgulleix un català de comptar dins la seva literatura i tenir per compatriotes d'ell figures com la del gran contemplatiu de Mallorca o la del gran novel·lista valencià; aleshores, trobant-se vinculats en una mateixa civilització, creixerà el sentiment de germanor que hi ha entre catalans, mallorquins i valencians, i s'enrobustirà en els tres països aquella solidaritat que ha de lligar els diferents membres d'una mateixa família.

P. BOHIGAS BALAGUER.

LA FLAMENQUITZACIÓ DE LA UNIVERSITAT DE GANT

Fa ben pocs dies es llegia en els periòdics una nova que a molts passà desapercbuda i que té, per la seva similitud amb el moviment cultural català, gran importància. Deien: "Acaben les Cambres belgues d'aprovar el projecte de flamenquització de la Universitat de Gant".

Si el fet, en sí, ja té molta transcendència, augmenta l'interès si fullegem els extractes del Diari de Sessions belgues. I és d'esmentar el desapassionat discurs que féu l'abbé Rutten, capdevanter dels walons, del qual copiem conceptes que bé deurien llegir i meditar els sistemàtics opositors de la Universitat de Catalunya. I Rutten, glossant conceptes del gran tractadista Adolf Prins, digué: "L'error inicial fou comès quan el legislador que instituí en un país bilingüe dues Universitats oficials, va crear ambdues en llengua francesa."

L'esdevenidor demostrarà si l'ensenyament donat en idioma flamenc tindrà una valor científica inferior al donat en francès. Però prejudjar-ho no pot ésser, perquè, qui gosarà dir que el

nivell intel·lectual de les Universitats holandeses és inferior al de les Universitats franceses?

En aquest discurs distingeix amb ingeni entre el metge, notari, jutge, etc., qui ha de saber a fons l'idioma del poble, amb el qual està en contacte constant, i l'investigador, l'home donat a les recerques científiques a qui podrà interessar la llengua francesa. I acaba dient: "Quan un és un gran senyor, no és per oprimir, sinó per posar-se al servei dels que no ho són".

No voldríem nosaltres dels espanyols que se sentissin catalanistes lingüísticament parlant. En tindríem prou que parlessin amb la comprensió que ho féu el líder del walons a la Cambra Popular belga.

R. F. I E.

CRÓNICA DE «NOSTRA PARLA»

REUNIO DEL CONSELL DIRECTIU

S'ha celebrat el dia 4 amb assistència dels Srs. Nicolau, Negre, Cardona, Batista, Faus, Blanquer, Pascual i Civera.

Han estat presos, entre altres, els següents acords:

Aprovar la constitució de la Delegació de Sant Feliu de Llobregat.

Activar i fer tramesa al seu temps de la Llista de Subscripció pro escoles i monument a Rafael Canova, que va obrir-se entre el socis de NOSTRA PARLA.

Admetre la dimissió de l'Oficial de Secretaria Sr. Domènec Pallerola, i nomenar en substitució el Sr. Ricard Piqué per ocupar aquest càrrec.

SOCIS NOUS

Santiago Duran, Víctor Soteras Martorell i Pau Boncompte.

LA VIDA DE LES DELEGACIONS

Ha estat cursat a totes les Delegacions de NOSTRA PARLA un Qüestionari per tal de fixar la forma en la qual hauran de regir-se d'ara en avant.

Fins el present s'han rebut un bon nombre de respostes, mancant-ne ben poques, les quals hom espera rebre d'un moment a altre.

Tant prompte s'hagin rebut es procedirà a la seva catalogació i a l'esguard d'elles i obeint les opinions emeses, la Comissió de Delega-

cions elaborarà un Reglament que fixi d'una manera concreta l'actuació a seguir, la qual hom espera serà de gran eficàcia per la nostra propaganda en pro de la unió de tots els catalans en un igual amor a la nostra Pàtria.

DIADA DE LA LLENGUA CATALANA A SANT FELIU DE LLOBREGAT

Ha estat celebrada el dia 25 amb molt d'èxit. Hi assistiren els Srs. Thió de la Lliga del Bon Mot i Capuz de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, i de NOSTRA PARLA els Srs. Pallerola i Massó Llorens.

L'acte tingué lloc al Casino Santfeliuenc, rebent-se l'adhesió dels Srs. Miracle, diputat a Corts i Jansana i Bassols, diputats per la Mancomunitat de Catalunya.

GERMANOR VALENCIANA

Aquesta entitat valencianista ha repartit profusament a totes les entitats i periòdics del Regne de València i als valencianistes més coneguts, una lletra-circular oferint trametre a qui ho desitgi, revistes, fullets, llibres, fulles-volants, cartells de concursos i exposicions etc., referents a les diverses manifestacions de la vida catalana (ciències, arts, pedagogia, medicina, estudis jurídics, moviment social i religiós, agricultura, comerç i indústria, etc.), per tal que l'activitat de Catalunya pugui servir d'exemple i d'estímul als patriotes valencians.

Tan bon punt ha estat tramesa aquesta lletra "*Germanor Valenciana*" ha començat a rebre lletres molt entusiastes d'encoratjament de molts patriotes valencians.

EDICIONS POPULARS DE "NOSTRA PARLA"

Per tal de difondre els seus ideals d'amor a la Llengua Catalana i de l'unió espiritual entre tots els Pobles que la parlen, NOSTRA PARLA ha començat la publicació d'unes *Edicions populars*.

El n.º 1 és un fascicle de vuit pàgines pulcrement impreses contenint un mapa de les Terres Catalanes i abundoses dades estadístiques referents a l'extensió i la població de Catalunya, Rosselló, València, Balears i zona catalana de l'Aragó, augment experimentat en els darrers 20 anys, població per kilòmetre quadrat, comparació entre la zona catalana i l'espanyola d'Aragó i València, nombre de catalans residents dins d'Espanya i d'espanyols dins de les Terres Catalanes, i finalment unes taules comparatives entre l'extensió i la població de la nostra Pàtria i les d'altres Estats independents que les tenen semblants.

D'aquestes estadístiques se'n poden treure una pila d'arguments

a favor de nostre nacionalisme i tot bon patriota les hauria de conèixer.

Són moltes les persones que han passat per les oficines de NOSTRA PARLA, per adquirir-ne, així com les entitats que n'han demanat per a repartir entre llurs membres i els periòdics que desitgen encaixar-les per fer-les arribar a mans de llurs lectors. Tot fa creure que l'edició de 10.000 fascicles serà ràpidament exhaurida.

Cent exemplars es venen al preu ínfim de dues pessetes. Tots els encàrrecs han de dirigir-se a les Oficines de NOSTRA PARLA, Boters, 16, primer. Es prega a les entitats, periòdics o particulars residents a fóra de Barcelona que desitgin adquirir-ne, que se serveixen fer llurs encàrrecs per mitjà de recaders.

NOTICIARI DE LES TERRES CATALANES

BALEARS

— S'ha publicat a Cà-Nostra d'Inca un sentit article en defensa de la nostra llengua, contra els insults d'un tal senyor Pau Corró.

— S'ha celebrat solemnement la festa a la memòria del beat Ramon Lull enmig d'un gran fervor patriòtic.

— NOSTRA PARLA de Mahó ha quedat constituïda com segueix: President, Joan Mir; Vice-president, Francesc Hernández Sanz; Bibliotecari, Ferran Soldevila; Tresorer, Humbert Ferrer; vocals, Mossèn Josep Juaneda, Pere Ripoll, Jaume Ferrer i Rafel Farnés; Secretari, Marçal Pascucci.

— S'està gestionant la fundació a Ciutadella d'una delegació de NOSTRA PARLA menorquina.

— L'Associació per la Cultura de Mallorca, ha iniciat una intensa propaganda patriòtica per tota la Illa. Ha editat una sèrie de contes infantils per tal de sembrar les primeres llevors en el cor dels petits mallorquins.

Ha conseguit que els ajuntaments de Palma, Sòller, Inca, Vallde-mosa i Capdepera, hissessin en dies de festa la bandera mallorquina, al balcó de la Casa Consistorial, conseguint, demés, que els Orfeons cantessin cançons mallorquines i catalanes.

— Dins d'un matic bellament menorquí ha commemorat enguany Ciutadella la seva alliberació del poder dels turcs — 9 Juliol, 1558.

CATALUNYA

— L'Orfeó Tarragoní i la Cobla la Principal del Camp de Valls, han fet una excursió artística a Tortosa, que ha resultat d'un èxit molt superior al que podia esperar-se.

— En Tomàs Garcés ha donat a les Galeries Arenyes la seva anunciada conferència sobre "La Poesia catalana contemporània", darrera del cicle organitzat pels "Amics de la Poesia". Fou molt aplaudit.

— A Arbeca, ha començat a publicar-se un periòdic nacionalista amb el nom de "L'Escut Arbequí".

— El dia 8 a La Bisbal del Penadès ha tingut lloc l'inauguració d'unes escoles catalanes.

— A Arenys de Mar i amb un èxit esclatant ha estat celebrada la Festa de la Sardana.

— A Cadaqués una munió de joves nacionalistes ha començat a publicar un nou periòdic que ve a sumar-se a la llarga llista de la premsa comarcal catalana, la finalitat de la qual és laborar per la consecució de les llibertats pàtries.

— A Sant Feliu de Guíxols ha mort el veterà escriptor i pintor En Josep Berga Boada. La tasca d'aquest excel·lent patriota que acaba de perdre Catalunya és digna d'ésser tinguda en compte. D. E. P.

— El dia 21 en Rovira i Virgili ha donat a Girona una importantíssima conferència desenrotllant el tema "Catalunya davant d'Espanya". Fou molt aplaudit i felicitat a l'acabar la seva disertació.

— En Joan Ventosa i Calvell el dia 22 ha desenrotllat a Santa Coloma de Farnés, la seva anunciada conferència sobre el tema "L'actual moment polític de Catalunya", amb molt d'èxit.

— A Santa Cristina d'Aro ha estat celebrat un Homenatge a Mossèn Baldri Rexach, l'inclíc pedagog català.

— L'Orfeó Nova Tàrraga, de Tàrraga, ha fet una visita de germanor a l'Orfeó Montblanquí, de Montblanch, el dia 29, obtenint molt d'èxit.

— A Olot, el nostre distingit company de Consell Sr. Joaquim Civera i Sormani ha donat una interessant conferència desenrotllant el tema: "La dona i la llengua catalana". Ha estat molt aplaudit.

ROSSELLO

— S'ha constituït a Perpinyà el Comitè encarregat d'açar el monument al popular poeta rossellonés A. Saisset. (Un Tal).

— S'ha publicat "Lo Garçó" comèdia original d'en Lluís Barrière.

VALENCIA

— Del 1 al 5 de juliol es celebrà a la ciutat de València el III Congrés d'Història de la Corona d'Aragó.

La sessió inaugural tingué lloc a la Sala Daurada de la Llotja, recentment restaurada. El president de la Diputació senyor Jiménez

de Bentrosa, pronuncià un parlament magnífic. En nom de la ciutat de Barcelona parlà el Regidor senyor Nadal.

El Congrés es dividí en dues seccions: la d'història i la d'arqueologia.

Al marge del Congrés es féren excursions a Llíria, Molvedre i Xàtiva.

El senyor Carreras Candi pronuncià una conferència al saló de la Diputació explicant l'origen de la llengua valenciana.

S'acordà que el proper Congrés es celebri a Palma de Mallorca.

— L'Ajuntament ha acordat posar una làpida en les Torres de Serrans dedicada a Pere Balaguer, mestre pedrapiquer que les va construir.

— El dia 6, Vicent Tomàs i Martí explicà a Tales, punts fonamentals de valencianisme i agrarisme.

— El dia 30 es celebraren els Jocs Florals de València, que organitza "Lo Rat Penat".

Esdevingué premiada amb la flor natural, una poesia de Bernat Ortin Benedicto. Els dos accessits s'otorgaren a Lluís Guamer i Octavi Saltor.

Aquest guanyà a més la Viola d'Or i Maximilià Thous l'Englantina.

La Reina de la festa fou la senyoreta Na Sagrari Planells Ferrer.

Actuà de Mantenedor el senyor En Francesc Moliner, diputat provincial.

— El dia 30 els valencianistes oferiren un apat d'homenatge al senyor Jiménez de Bentrosa per la seva actuació des de la presidència de la Diputació, càrrec en el qual ha cessat.

El senyor Jiménez de Bentrosa remercià modestament l'homenatge i amb un to enlairadíssim analitzà la vida actual de les Diputacions i el seu pervindre. Parlà dels problemes valencians i digué que calia remoure la consciència valenciana i viure fidels a l'esperit de la pàtria.

ESPANYA

— S'ha inaugurat a Madrid un "Casal Català", que hom espera sabrà interpretar degudament el nostre sentir nacionalista.

— "La Libertad" de Madrid publica contes catalans, sota la rúbrica "Cuentistas extranjeros".

FRANÇA

— La Secció d'Esports d'Acció Radical Catalana de Paris, organitzà una festa atlètica, amb motiu de batejar l'ensenyà del seu Club, que és la de Catalunya. Moments després, es traslladaren alguns en automòbil al casal social, i pel camí anaren amb la bandera desplegada, essent vitorejats i aplaudits per aquells que la coneixien.

— Els "Reclams de Biarn Gascogne" que publica a Pau, l'*École Gaston-Fébus*, es fan ressó del moviment literari català. En un dels seus darrers números publiquen un documentat article de Cristòfor de Domènech i reproduïxen un treball de Picó i Campamar.

— "Mercure de France" dona compte de la publicació de la "Vida Austera" traduïda per Charles Romeu i anuncia que M. Albert Schneberger publicarà una "Antologia de Prosadors Catalans".

— Belloy-en-Santerre, ha rebut amb entusiasme la representació de l'Ajuntament de Barcelona, que hi anà per inaugurar el carrer, amb el nom d'aquesta ciutat, que ha pagat la quantitat que calia, per reconstruir aquell poblet de la França.

— "Le Quotidien de Paris", comenta el terrorisme barceloní i es refereix també, a l'estat d'esperit de Catalunya, que troba força semblant al de la Irlanda.

— A Tolosa, hi havia de cantar l'Orfeó "Germanor Empordanesa". essent detinguts a la frontera tots els cantaires, per tal d'evitar al govern espanyol, aquesta manifestació de la cultura del nostre poble.

— A "L'Indépendance Littéraire, et Artistique" de Paris, el crític d'art M. Charles Fegdal, parla amb elogi del pintor valencià Vicens Santaolària.

— En un concert donat a Beziers per la "Chorale Déodat de Sévérac", de Tolosa, es cantaren composicions dels mestres Morera, Millet, Vives i Fontbernat.

ITALIA

— Cesarino Giardini, publicarà a la revista milanesa "Novelle", un recull de traduccions dels nostres literats.

— F. M. Gelomini, ha traduït "El Poble Gris" de Santiago Rusiñol, que s'editarà aviat.

— Al "Concilio" de Foilgno, apareix un recull de poesies d'En Josep Carner.

— "La Lettere" de Roma, publica poesies d'En Costa i Llobera i comenta la seva obra.

PORTUGAL

— Trindade Coelho, Director de "A Patria", de Lisboa, ha escrit dies del seu diari, un vehement article sobre la personalitat d'En Cambó i la nostra política.

— Al "Teatre Avenida" s'hi ha representat amb èxit, "La Mare" d'En Santiago Rusiñol, traduïda per Conto Brandao.

— Amb motiu de la mort de Guerra Junqueiro, les entitats representatives del nacionalisme i cultura pàtries, s'han adreçat al govern portugués, amb telegrams de condol.

Les claus de la riquesa cultural i professional són els idiomes

El fonògraf té avui una positiva utilitat

Aprèn a plaer perquè aprèn amb llibertat i sense
costar-me més que repetir una o cent vegades cada
expressió fins que la sé ben bé

L'èxit del nostre sistema lingvòfono ens ha permès d'emprendre la fabricació del material a Espanya, i completar i perfeccionar els nostres equips de discs i llibres fins a tal punt que resulten avui dia únics en el món. Per a generalitzar-ne els prodigis culturals, hem establert temporalment preus i condicions que els posen a l'abast de tothom. Els nostres equips lingvòfono resolen el problema màxim de l'ensenyament: **ELS IDIOMES**. El lingvòfono, en un mot,

constitueix la meravella didàctica de l'època actual.

Admetem agents de posició i competència pedagògica en els principals centres de la península i països de l'Amèrica llatina.

Demani el prospecte gratis a la direcció del

L ICEU
ICEO
YCEE
YCEUM

DALMAU
C. VALÈNCIA, 245 :: BARCELONA

L ICEU
ICEO
YCEE
YCEUM

Al dirigir-vos a les cases anunciantes sóu pregat d'esmentar NOSTRA PARLA